

BÆRLIGHED
DÆRLIGHED
FÆRLIGHED
GÆRLIGHED
HÆRLIGHED
JÆRLIGHED
KÆRLIGHED
LÆRLIGHED
MÆRLIGHED
NÆRLIGHED
PÆRLIGHED
QÆRLIGHED
RÆRLIGHED
SÆRLIGHED
TÆRLIGHED
VÆRLIGHED
XÆRLIGHED
ZÆRLIGHED

DIGTE FOR EN DALER

nummer nul oktober 64

et tidsskrift kan (ikke) bruges til meget

man får for en daler digte
hverken mere eller mindre
redigeret af vagn steen med
hans-jørgen nielsen og ole
birklund andersen i redaktionen

ABONNEMENT ti kroner for fem numre tegnes gennem forlaget Arena, box 9, Fredensborg, giro 79127 ANNONCER kan tegnes ved henvendelse til Vagn Steen, Finsensgade 56, Århus N TILSKUD til driften (som måske nok bliver tiltrængte) kan sendes sammesteds hen eller indsættes på tidsskriftets girokonto 103228 UDSENDELSEN sker når der er redaktionel aktivitet dog er nummer et planlagt til første november og nummer to til første december

MAN KAN debutere i tidsskriftet MAN KAN skrive artikler på højst to sider (med ti siders indhold) billeddigte tonefaldsdigte handlende digte og kort prosa MAN KAN blive en uvurderlig støtte ved at hjælpe med udbredelsen MAN KAN gøre sig fortjent ved at hjælpe de sider frem som tidsskriftet står for – en appetit på sproget på iagttagelser på mangfoldig accept på handlingsdigte på teksthåndlinger på principielle sprog demonstrationer MAN KAN godt være med

SPONTANHONORARER kan sendes til alle medvirkende i form af ord eller penge eller varer eller tak (sagde katten) ADRESSERNE står altid på bindet LÆSERNE kan ikke hjælpe os på nogen bedre måde for indtil videre kan vi ikke yde honorar

Ordningen i nummer nul afspejler en plan om to tidsskrifter redigeret fra hver sin ende af hver sin redaktør DAV af Hans-Jørgen Nielsen og DIGTE FOR EN DALER af Vagn Steen. Af praktiske grunde måtte denne tiltalende ide opgives. Redaktørerne bor i to byer arbejder med små midler og uden rejse- og telefonbudget, så det gav ikke som tænkt det halve men det dobbelte arbejde. Endelig er der jo kun ét trykkeri – Marseelis Tryk

SOM DIGT

Velklædte herrer og damer gik forbi mig.

Nogle lystige ord, klangen af en ivrig kvindestemme, en fortrolig hvisken strejfede mig.

– det var rigtignok liv og glade

– bliver uhyre interessant at

– nej ved du hvad!

snappede jeg.

Det var værdiløse stumper;

men jeg vendte og drejede dem, nød klangen og den smule fortrolighed, den latter, det smil, den dom, der kunne ligge i ordene.

Jeg kobled dem sammen til lange meningsløse sætninger og mumlede dem

– hun er fabelagtig forbandede penge og så sagde han

Sådan var min samtale med gaden.

Det står på prosa hos Tom Kristensen i en roman fra 1923. Man kan læse det som et digt om storbyen, om Valdemar Rasmussens samtale med gaden?

Ud fra mit synspunkt kan det meget vel betragtes som bedre end det Tom Kristensen selv kalder gadedigte.

Jeg vil gerne læse det som et digt, bygget op af henslængte ordstumper. Først blot og bart snapped op, senere formet i lang række, vendt og drejet, gennem-mumlet – Og jeg vil gerne stille det op som et prosadigt.

Det er karakteristisk for Tom Kristensen og for det danske kulturmiljø der ikke kunne lære ham bedre at han ikke tager konsekvensen af sine dejlige erfaringer.

Disse ordstumper bliver ikke bedre af at sættes i rytmer og rim, tværtimod.

Og han behøver ikke at forsvare dem eller tage afstand fra dem ved at kalde dem værdiløse eller meningsløse. Læst som digt får de værdi og mening.

Til Dersom
Antagat Lad disse Linier maae være . . .

Moster Ret som	Liv Vil
Kniv Vink	Syn Nys! (Imp.)
Baad Daab	
Nid din	Syg Gys (Imp.)
Mark Kram	Benk Kneb
Lys Syl	Dør Rød
Siv Vis	Port Trop
Laan Naal	Suur Ruus
Lort Trol	Sød Døs
Skov Voks	Gik (han) Kig! (Imp.)
Suul Luus	Rov Vor
Mad Dam	Retten Netter
du ud	Byd! (Imp.) Dyb
Tros Sort	Tid dit
Ert Tre	Evige Raad – Daare give
Med dem	Søn Nøs (han)
Ynk Kny! (Imp.)	Raab Baar
En Særk Kræsne	God dog
Gud Dug	Jeg nok – Konge i
Rede Eder	Kat Tak
Værk Kræv! (Imp.)	Øm Mø(e)
Mod Dom	Øs! (Imp.) Sø(e)
Ran Nar	Ød! (Imp.) Dø(e)
Got Tog	En Vei Jevne
Evig Give	Ned den
Vig Giv! (Imp.)	Skal Lax
Lots Stol /Overstreget/	Mat Tam

Ask.	Arm	And.	Agt.
Bøg.	Been.	Bjørn.	Bøn.
Dyr-	Duun	Drøm	Dyd.
Eg.	Ert	Elv.	Eed
Fyr.	Fred.	Flod.	Frygt.
Gaard.	Grød	Grav.	Gud.
Hegn.	Høy.	Haar	Hat
Ild.	Iis	Jord.	
Korn.	Kat.	Knub-	
Lind.	Lam.	Laar	
Mark.	Mad	Mund-	
Nød.	Nat	Nar.	
Orm.	Ord	Ost.	
Piil.	P . .	Pind.	
Quist.	Quæg	Quærn.	
Riis.	Rad	Reeb-	
Sand.	Snee	Støv	
Tørv	Træ	Torsk -	
Ulv	Urt.	Ulk	

Moster Ret som har så mange ordpar som der med Ewalds håndskrift kan stå på en lodret linie på folioarket. Alt i manuskriptforholdet tyder på at det er lydlege som tilladat antagat der har fået Ewald til at se baglæns på (uskrevet tadallit tagatna) Dersom og Moster. Mellem spejlordene er der først to små senere en lang streg, men det er usystematisk og ikke medtaget ved udgivelsen.

Ask.Bøg. Det er de først nedskrevne ord som er gengivet. Senere har Ewald selv rettet P.. til Pæl og Torsk til Tærsk. Det er skrevet på fire vandrette linier hen over folioarket øverst på en side. Ved gengivelse i dette tidsskriftsformat er en lodret opstilling foretrukket.

sjutton år

hemföll engång åt sodomi
det var en fjäril
natt -

med mörkblå himmel
gatlyktor asfalt
vilken brun luden
humla
i förgätmigej
och kovall
fähus
lukt:
efteråtskräck

?
s y ? i ? s ?
f l i
syf i
? i lis ?
? fi ?
sy l i s ?
? ? ? ? s y f i l i ? ?
? ? ? ? ? ? ? ?
? ? ? ? ? ? ?

(ingenting)

Idealen

ruttnar förvittrar
maskarna maskerna
gömmer gömmer
 sig oss
 i i
 oss sig
 plånboken
 ersätter
 hjärtat livet
vita trådar tränger in
försorakar sömnlöshet
grubbel smärta
frågor begär
inför efter
 en säkert
 utfallande
 dividend
 i
 kistan
utan med
 lås
 3
 skovlar
 mull

maskor

DET EVINDELIGT

KVINDELIGE

Mavepine

Svedig depression

Uren hud

Kvalme

Lede

Tykke ankler

Forstoppelse

Rygmerter

Ballonunderliv

Svimmel sløvhed

Blodlugt

Tung elendighed

Rastløs usikkerhed

Døsig søvnløshed

Ømme bryster

Hysteri

Codyldrøm

Svidende identitet

Kønsvæsen kvinde

avlscy abehun

DU VENDER RYGGEN TIL

Efter øm styrke

betænksomt begær

kærlig udløsning

vender du ryggen til

Falde fra mælkevejens

vilde milde

hensynsfulde hensynsløsheds

eksploderende ridt i

solsystem bag solsystem

til en søvng ryg

ÆBLET

Sætte tænder
i et solgult æble
så det sprøjter
gnave indædt ind til
kærnehusets skal
tæmme kærnerne
kassere
stilk og blomst med et
syt
Frugtens modne runding
i håndens hårde omfavnelser
reduceret til
klæbrigt snavs
som hastigt fjernes med
blomsterduftende sæbe

ÆV

Radioen synger
døre smækker
trækken pifter
Snavs på ruden
brugte tekopper
svømmer i
vaskens fedt
Pletter på bordet
der er ingen
som fjerner dem
Bøgerne og bladene
flyder
Udslidte læbestifter
brugte svedstifter
fedtede pudderkvaster
stivnede klatter håndlotion
Rodede rovdyrstinkende senge
spærrer også vejen

Den sødt applikerede kittel
hænger stiv af møg på kroge
og glør på dig

DOKUMENT

Vandring i Daniel Spoerri's føle-labyrint 19. august.

Labyrinten er stort set mørk. Man føler sig frem. Kun meget små lyskilder giver en smule vejledning.

Følefølelserne er usikre. Det tager tid at orientere sig, og den tid har den normale tilskuer nok ikke. Hans oplevelse formes ikke i så præcise ord som i det følgende.

Man må tænke sig sproget berøvet meget af sin enkle karakter. Hvert eneste konkret ord skal opløses i de føleelementer, det har for os. *Gummi* skal omskrives til noget glat, elastisk, som man kan trække i, som hænger ned på en bestemt måde, fordi de tynde strimler er lette. Det er køligt at tage på. Og *skind* må opløses i de fornemmelser, fingrene får ved at stryge over det, måske lugten af den garvede hudbund, temperaturen.

En sådan beskrivelse ville blive kompliceret. De fleste kender fornemmelserne ved materialet. Man må så tænke sig dem oplevet uden øjets støtte. Og man må tænke sig at kontakten med virkeligheds-elementet (og ordet for det) først kommer sent, efter en række følekontakter.

Sorte vægge, en kant midt for. Højre hånd føler et stykke skind, venstre skumgummihynder med huller i. Det er den rigtige vej.

Gulvet bliver blødt. Hvis man havde bare tæer, ville man mærke en kokosmåtte. Den gynger på tykt skumgummi.

Mod en ny kant, man føler en luftoppustet ting. Der er to lange pølser med nogle beslag for enderne. Amerikanske soldater vil genkende en nu udrangeret type redningsbælter.

Til højre er en gang. Trådvæv langs fingrene. Pludselig sætter man, uafvidende i mørket, noget i gang, og man hører en skrattende lyd. Et cyklehjul med en stålfjeder i egerne. Man gangen ender blindt.

Tilbage igen på ret spor går man mellem skumgummi og trådvæv. En isolerings-

plade med sejl garn i de små perforeringshuller. Efterhånden bindes små ting i: garnnøgle, pinde, gummislange, groft papir, silkepapir – eller er det tynd plastic, stump af en ægbakke, langhåret skind. Eller snoren danner en løkke.

Venstre hånd glider over transparentfolie. Enkelte store lapper af ædelt skind er påsat.

Gav skumgummien ingen lyd fra sig, så knitrer nu folien i øret, ligesom skindet knitrer i fingrene.

De næste hjørner roterer. Det er runde aksler, der er fastgjort i gulv og højere oppe.

Holder man stadig længst til venstre, lugter man gummislange, og lange gummi-strimler glider køligt forbi ens næse, øjne, øren, hals.

Man mærker uhøvlet træ fra et skillerum. På gulvet står en marmorplade, der skal monteres et sted.

Neutrale vægge i masonit. Pludselig træder man på en stærkt fjedrende pude og er i et hjørne. På væggene føler man tøj. Mærker man nøjere efter, opdager man det er mandsbukser med ben, lommer, knapper, lynlåse, elastiklinning, bælteholdere. Den tålmodige arbejder sig hen over seks par.

Til højre lyser det svagt. Bag et rundt glas hænger en saks. En rigtig saks, brugt og lidt repareret, enkelte rustpletter. I rummets bund aner man nogle stumper papir. Det afklippede.

Man kan ikke røre ved saksen. Kun ved det hårde, kolde glas. Men man kan, som børn foran et udstillingsvindue, sætte næsen helt ind til ruden.

Man skal videre. Gulvet skråner opad, man griber efter støtte for hænderne. Trådnets med meget store masker. Og så fejer ganske lette bolde en over ansigtet. De hænger i gummibånd og er bløde. Trykker man på dem, hører man papir knase ganske let. Overfladen er hæklet garn.

Undergrunden fjedrer lydeligt. Stålfjedre med kokosmåtte over.

Er man heldig, træder man et sted der sætter en ringeklokke i gang.

Højre hånd glider over en afslidt kokosmåtte. Da den slutter, bliver bunden igen hård, men meget ujævn.

Et lille oplyst rum. Noget bevæger sig, utrolig langsomt. En rusten rullekøjtje går frem og tilbage, frem og tilbage...

Videre støder man på et virvar af oppustede genstande. Igen kan soldater med specialviden genkende redningsbælter. Nogle kan slå lidt igen, hvis man presser dem ind.

Nedad og opad over en rund bakke. Fingrene glider over et stykke hønsetråd. Nu ser man igen saksen, men fra en anden side. Man husker reparationerne og rustpletterne, samme saks – altid lidt orientering.

Ned ad bakken får man let fart på og sætter noget i bevægelse. Man føler efter. Et cyklehjul, fælg, eger – men på akselen er sat et stykke skumgummi.

Man drejer og får noget nedhængende mellem fingrene. Tynd plastic med mærkelige huller (rester efter en udstansning).

Igen noget synligt.

Om et skarpt hjørne. Gulvet går op og ned. I en oplyst luge ser man noget rotere langsomt. Det ligner udstopningsmateriale til møbler.

Trådvæv. En enkelt bold i hovedet (for alle der måler over 1,70). En skive fra en grammofon, endnu ikke færdigmonteret.

Gennem en åbning. Hovedet glider mod noget skumgummi.

Noget lyser svagt, man fornemmer en kendt form, en toiletcisterne. Der kommer lys fra bunden. Lækkert skind hænger ovenover. Men man skal ikke følge det, man skal den anden vej.

Noget hænger ned fra væggen som slanger. Støvsugerslanger. Mundstykkerne klasker mod trådvævet.

Til den anden side et lille lys. Langt inde kan man fornemme dele af en snog i sprit. Men her kan næsen ikke presses mod glasset – en tyve centimeter tyk skumgummihynde er imellem, man ser gennem et tykt hul.

Tilbage igen. Jernkæder rasler fra et hjørne. Venstre hånd følger et stykke hessian, en madras tømt for indmad. Når man er nået til enden, er man ude – man kommer ind mod en ren hvid væg, som kontrast, og går videre ind i labyrinten.

Man *føler* med sin nøgne hud, bedst med fingrene. Nu og da rammer noget ansigtet. Bundens variationer kan man mærke gennem sko, men med nøgne fødder ville man få vekslende materialeoplevelser i tilgift.

Man tænker sig en følelabyrinth, man skulle vandre i med større dele af kroppen afdækket, måske helt nøgen. Man ville føle kold trådvæv og varme skind mod huden på arme, bryst, lår. Gummi ville klaske ned over skuldrene. Og varmt skumgummi ville støde mod mange steder på hudoverfladen.

Den blinde ville orientere sig hurtigere, han er vant til at føle sig frem, hans verden er ordnet efter hudfornemmelser, hans fingre vejleder ham. For den blinde ville labyrinten måske blive for klar, for entydig.

Men vi andre, der ikke har særligt trænedede fingerfornemmelser vil gå gennem en nuanceret række erfaringer. Vi må støtte os på berøringerne for at komme frem i labyrinten, og for at orientere os i grove træk i mangfoldigheden af materialer, bevægelser, vi selv sætter i gang, lyde og lugte.

Det sidste er måske en svaghed. Det giver teksten et anstrøg af rebus.

udenfor materialet.

Til gengæld har den en konkret legemlighed *på papiret*, der gør den mindre postuleret, selvom den endnu er legitimeret som henvisning til en virkelighed

postuleret art. Denne tekst kan ikke læses op.

Normale digte kan læses op. Deres legemlighed er af spirituel og altså:

ganske betydeligt.

sprogmaterialer har udvidet de tilgrundliggende tegns maksimale information

5. Intet i teksten var således tilfældigt, alt var nødvendigt. Operationerne med

Der er større linieafstand efter »|«, før og efter »||« samt efter »one/|«.

Opdeling af tekstbilledet i fem grupper markeret ved større linieafstand.

Pointeringen af dette forløb har været bestemende for den symmetriske

Formemmelsen er understreget ved tegnenes placering over flere linier, således at øjet må bevæge sig i vertikal zigzag for overhovedet at opfatte dem. Men et blad falder ikke blot i zigzag. Det kan også dreje sig som i tredje og fjerde linie:

af
fa

Iøvrigt hedder efterår på amerikansk »fall«.

4. Et vigtigt aspekt er de nye betydningsforbindelser, der opstår ved tegnenes spaltning. De kan dele sig i flere tegn, og selv bogstaverne kan blive tegn, når de frigøres fra bindingen til bestemte lyd.

Et ex. er ordet »one«. en/et, der i syvende linie sættes i frihed fra »lone-ness«. Det er ikke tilfældigt, at »one« sammen med kendeordet »a« (der også betyder en/et) er det eneste, man straks genkender som ord.

Det fører ind til et helt centralt tegnforløb, som indledes allerede i første linie:

I(a)

Elementet »I« står oprindelig for en lyd. Men isoleret overfor »a« kan det læses som et tegn med nogenlunde samme betydningsindhold: tallet 1. De to tegn er adskilt: indre og ydre står mod hinanden. Helt fritstående, nøjagtig i billedets midte og midt i kerneorde »falls« følger næste led:

II

Adskillelsen er ophørt, og »I« står ikke mere overfor »a«, men ved siden af »I«. Glimtvis overensstemmelse mellem ydre og indre i det øjeblik bladet falder. Syvende og ottende linie viser sidste led:

I
one

Her er faldet ophørt. Der er ingen mod- eller sidesstilling, kun en tautologi, der understreger, at det foregående kun har forstærket ensomhedsfølelsen.

1. Ved første øjekast: Ni smalle linier; sprogelementer der kun enkelte steder samler sig til tegn.

Sprogmaterialer kan imidlertid reduceres til nogle ganske få tegn. Ser man bort fra parenteser, læser man: 1+one+1+iness: »lone-iness«: ensomhed. Og i parenteser: +1e+af+fa+ll+s: »a leaf fall«: et blad falder.

Reduktionens resultat er en henvisning til en ikke-sproglig virkelighed. Et komprimeret, men ellers ret banalt efterårsdigt om ensomhedsfølelse, mens bladene falder i verden.

2. Anderledes håndfaste kvaliteter kommer til syne, hvis man accepterer den visuelle fremtoning som en væsentlig del af teksten. Foruden at være omhandlende er den også handlende.

Bl. a. i selve textbilledet; det billede som materialets placering på papiret danner.

Den henvisende sammenstilling af indre («loneliness») og ydre («a leaf fall») anyder i sig selv en forbindelse, men ikke særlig præcist. Textbilledet belyser forholdet bedre.

Her omslutter det indre helt det ydre. Forbindelsen er helt bogstav-igt kun en parentes i ensomheden.

Ordet »falls« er en anden virksom faktor. Det henviser til den handling, der har udløst den oplevelse, der henvises til; derfor står det som billedcentrum på de tre midterste linier.

Og hele billedet er smalt, fordi det skal være en visualisering af faldet. En faldlinie.

3. Desuden er læsebevægelsen samtidig en faldbevægelse. Den normale læsebevægelse er horisontal. Her er den nærmest vertikal; man falder.

iness

1

one

s)

11

fa

af

1e

1 (a

HJEMMETS

Hjemmets fire vægge

kaffemor

pibefar

fjernsynsuner

I STUEN

To gynge stole

et ur på væggen

og i relief

en dyb stilhed

Ældre mennesker nu

minder i ovale rammer

oldefar og oldemor

to yngende gamle

KOVEDNING

Der var tale

om vidtspændende emner

før man nåede til enighed

om partiets fremtidige

politik

Formålet:

at skabe en helt ny linje

da den gamle havde slået fejl

Hellere det

end slet ingenting

hviskede veteranerne til hinanden

og klyngede sig

til et sidste halmstrå:

måske kunne de få ungdommen med

på denne

helt urtraditionelle politik

NYT PARTI

Jeg har aldrig haft fidus

til regeringen

og jeg er at den opfattelse

at de burde afskaffes

HJEMMETS

Hjemmets fire vægge
kaffemor
pibefar
fjernsynsunnger

I STUEN

To gyngestole
et ur på væggen
og i relief
en dyb stilhed

Ældre mennesker nu
minder i ovale rammer
oldetar og oldemor
to yngende gamle

KOVEDNING

Der var tale
om vidtspændende emner
før man nåede til enighed
om partiets fremtidige
politik

Formålet:

at skabe en helt ny linje
da den gamle havde slået fejl
Heller det
end slet ingenting

hviskede veteranerne til hinanden
og klyngede sig

til et sidste halmstrå:
måske kunne de få ungdommen med
på denne
helt utraditionelle politik

NYT PARTI

Jeg har aldrig haft fidus
til regeringer
og jeg er af den opfattelse
at de burde afskaffes

1

U

u

u

u

"

'

R

P

S

Vagn Steen
Finsensgade 56, Århus N

Vagn Steen

Johannes Ewald

Kurt Sanmark
Prästgatan 14, Borgå

Charlotte Strandgaard
Aldersrovej 8, Århus N

Vagn Steen

forside med digtet CHÆRLIGHED

som digt

To digte, udg. Vagn Steen

Sjutton år
Maskor

Fire digte

Dokument fra Stedelijk Museums
Udstilling DYLABY 1962

I a - II - I

Seks digte

tekstbillede

forside

Hans-Jørgen Nielsen

Kristen Bjørnkjær
Stadionalle 20, Århus C

Hans-Jørgen Nielsen
Borthigsgade 12, Kbh. Ø

Vagn Steen
Finsensgade 56, Århus N

DIGTE FOR EN DALER

nummer nul oktober 1964

BAGSIDE

FORSIDE

nummer nul oktober 1964

man skal ikke spørge
- hvad er et digt
man kan spørge
- hvad koster et digt
hvad koster det at købe
hvad koster det at læse